

ЗВІТ
про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0295-352 Льотна експлуатація та бойове застосування літаків
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
ID ОП у ЄДЕБО	37315
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	ОП “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків”, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, тактичний рівень військової освіти, 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 253 Військове управління
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Степанов Григорій Сергійович
Члени експертної групи	Лагодинський Олександр Сергійович; Казіміров Олександр Олексійович; Лобанов Анатолій Анатолійович; Похнатюк Сергій Володимирович; Кривич Марина Леонідівна.
Залучений представник роботодавців	-
Спостерігачі	-
Дати виїзду до ЗВО	16 – 18.12.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	
Дата надходження звіту до Національного агентства	
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також ураховують затверджені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<+> **відсутні**

Обґрунтування:

Експертам вчасно надавалися документи, що підтверджують відомості, зазначені у відомостях самооцінки. Недостовірних відомостей не виявлено. ХНУПС не створював перешкод для роботи експертної групи.

Експерти провели всі заплановані зустрічі з усіма категоріями учасників освітнього процесу, заявленими в програмі візиту.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП критеріям акредитації відповідає

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Сильні сторони: унікальність у порівнянні з подібними освітніми програмами – освітня програма є ексклюзивним національним надбанням. Наявність трьохступеневої (первинної, базової та підвищеної) системи льотної підготовки дозволяє випускнику опанувати різні типи літаків: ХАЗ-30, Л-39; бойові МіГ-29, Су-27; Су-25 для тактичної авіації та Beechcraft, Ан-26 для транспортної авіації, з отриманням кваліфікації «Льотчик 3-го класу». ОП дозволяє реалізувати підготовку за програмою приватного пілота (PPL), з отриманням відповідного пілотського свідоцтва, що розширює можливості працевлаштування військових льотчиків.

Позитивні практики: наукова підтримка спеціалізації, проведення НДР; комплексний підхід до забезпечення практичної складової, проведення тренажерної та льотної підготовки, комплексних занять на базі забезпечення освітнього процесу, стажування на посадах за призначенням у військових частинах Повітряних Сил ЗС України, використання навчальної матеріально-технічної бази ХНУПС, військових частин Повітряних Сил ЗС України під час занять.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: обмеження щодо індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти, доступу до академічної мобільності, внаслідок закритості певної інформації ЗВО; відсутність на даний час інформаційно-технічних засобів перевірки письмових робіт та програмного забезпечення, яке дозволяє здійснювати автоматизовану перевірку на відсутність плагіату робіт з конфіденційною інформацією; низька справність авіаційної техніки, висока вартість ПММ та їх недопостачання обумовлюють ризики, пов'язані з не виконанням у повному обсязі плану льотної підготовки у складі освітньої програми.

Рекомендації з удосконалення ОП: переглянути зміст документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її достатності для інформування стейкхолдерів.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

ОП “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків” (4301/ед, затверджено рішенням ВР ХНУПС від 23.06.2016, протокол №10) має чітко сформульовані цілі, що корелюються з місією та стратегією ХНУПС, які визначені в Статуті ХНУПС (наказ МОУ від 28.11.2019 № 603; <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>), у Стратегії та перспективних напрямках розвитку освітньої діяльності Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (наказ начальника ХНУПС від 30.08.2019 № 1612, рішення ВР ХНУПС від 29.08.2019, протокол №14; <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-19.pdf>).

Основна мета полягає у підготовці бакалавра в галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону за спеціальністю військового управління (за видами збройних сил), фахівця військового управління підрозділами авіації, здатного виконувати свої службові та військові обов'язки у ЗС України.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Визначення цілей і програмних результатів здійснювалось з урахуванням позицій і потреб стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти). Алгоритм залучення стейкхолдерів до укладання ОП не є чітко визначеним. Разом з тим наявні: аналіз діяльності випускників льотного факультету; відгуки замовників на випускників, телеграми командування щодо впровадження навчальних дисциплін в навчальний план і ОП, пропозиції курсантів щодо вдосконалення освітнього процесу (рішення ВР льотного факультету ХНУПС від 21.02.2019, протокол № 2; від 16.04.2019, протокол №4; ТЛГ вих. № 350/176/63/42 від 13.04 2018 ТВО начальника авіації Командування ПС ЗС України генерал-майора І.В. Черепенька; наказу Командувача ПС ЗС України від 23.03.2018 № 48, звіт 2017-18 рр.) тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Регіональний контекст для окремого регіону не враховувався під час формування ОПП – випускники проходять службу в усіх регіонах України, тому за цією ОПП готують бакалаврів для широкого доступу до працевлаштування у МО України та ЗС України. Цілі та програмні результати уможливають досягнення результатів навчання, що визначені в Стандарті вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону” спеціальності “Військове управління (за видами збройних сил)” спеціалізації “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків”. Аналіз іноземних освітніх програм здійснюється в межах програми країн НАТО (DEEP, ORBITAL).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП є унікальною за напрямом підготовки фахівців в галузі військового управління підрозділами авіації, оскільки ХНУПС є флагманом у підготовці військових льотчиків і здійснює інтенсивну підготовку за цим напрямом протягом 5 років, з них 3,5 р. за першим (бакалаврським) рівнем (у порівнянні із провідними країнами США – 8 років, РФ – 6 років). Цілі та програмні результати навчання ґрунтуються на положеннях і вимогах Національної рамки кваліфікацій для першого (бакалаврського) рівня підготовки; уможливають досягнення результатів навчання відповідно до Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня галузі знань 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону” спеціальності “Військове управління (за видами збройних сил)” спеціалізації “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків”.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильні сторони: наявність ексклюзивної трьохступеневої льотної підготовки, яка не має аналогів у порівнянні з іншими програмами льотної підготовки держав світу, отримання класної кваліфікації льотчика 3-го класу (відповідно до досягнутого рівня підготовки та нальоту), сертифікату приватного пілота державної авіаційної служби (PPL), що уможливорює укладання резерву льотних кадрів для державної авіації. Позитивні практики: комплексний підхід до забезпечення практичної складової, проведення комплексних занять на базі забезпечення освітнього процесу навчальної авіаційної бригади в/ч А4101 у м. Чугуєві.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Слабкі сторони: недостатність порівняльного досвіду розробки та реалізації ОП. Рекомендації: скорегувати форми ОП з вимогами МОН України та потребами ПС ЗС України.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Слабкі сторони спричинені специфічними умовами навчання за даною військовою спеціалізацією в умовах ведення війни на Сході України у вищому військовому навчальному закладі, утім вони є несуттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз ОП “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків” показав, що її обсяг загалом становить 210 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону “Про вищу освіту” №848-VIII від 26.11.2015 року (розділ II стаття 5) та наказу Міністра оборони № 216 від 29.04.2016 “Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів” (п. 3.5 (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_216.pdf)) з обсягом підготовки 210 кредитів ЄКТС, 3,5 роки підготовки. З затвердженням у 2018 році Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 253 “Військове управління (за видами збройних сил)” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН №1168 від 29.10.2018) ХНУПС здійснив переопрацювання відповідно до вимог стандарту ОП (затверджено зміни до освітньої програми рішенням ВР ХНУПС протокол №7 від 25.06.2019р., введена в дію наказом начальника ХНУПС №164 від 29.08.2019р.) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/opp/10-litak-opp-bakalavr-2019.pdf>) з обсягом підготовки 240 кредитів ЄКТС, 4 роки підготовки.

Таким чином заявлена до акредитації ОП відповідає вимогам статті 5 Закону України “Про вищу освіту” та забезпечує виконання Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз змісту ОП, а також опитування фокус-груп здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників показали, що ОП має чітку структуру. В програмі наявні необхідні реквізити, опис предметної сфери, профіль навчання, професійний профіль випускника, перелік компетентностей випускника, опис програми навчання, перелік навчальних дисциплін та логічна послідовність їх вивчення, поетапний опис запланованих логічно пов’язаних результатів навчання, форми атестації здобувачів та форми оцінювання, можливості щодо продовження освіти, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітнього процесу. Таким чином, освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Проте, є окремі обґрунтовані думки науково-

педагогічних працівників щодо необхідності зміни логічності викладення певних освітніх компонентів, що дозволило ще більш ефективно здійснення підготовки здобувачів вищої освіти, зокрема до льотної практики.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Метою навчання є підготовка всебічно розвинутих, кваліфікованих військових фахівців, які є компетентними у військовому управлінні авіаційними підрозділами і несуть особисту та професійну відповідальність за свої дії. У цілому, зміст ОП "Льотна експлуатація та бойове застосування літаків" відповідає предметній області, визначеної для неї спеціальності 253 "Військове управління (за видами збройних сил)", що в повній мірі дозволяє здійснювати якісну підготовку фахівців.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз змісту ОП, навчального плану, індивідуальних планів здобувачів вищої освіти, а також опитування фокус-груп зі складу здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників засвідчують, що ОП реалізує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти шляхом вибору ними спеціалізацій під час вступу до університету. Всі суб'єкти освітнього процесу в ХНУПС, виходячи із закритості та вузької спеціалізації військового вищого навчального закладу, спрямовані на пошук нових шляхів формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП та навчальний план передбачають проведення практичних та лабораторних робіт (75 кредитів ЄКТС), льотної підготовки (32,5 кредитів ЄКТС), тренажерної підготовки (1,5 кредити ЄКТС). Практична підготовка відбувається на підґрунті Програми практичної підготовки (навчальна практика) на навчально-тренувальних комплексах з авіаційними тренажерами і зразками авіаційної техніки та на навчальній матеріально-технічній базі навчальної авіаційної бригади ХНУПС. Виробнича практична підготовка проходить відповідно до Плану проведення стажувань (практик) курсантів та науково-педагогічних працівників ВВНЗ і наказу МО України від 25.04.2016 № 216 "Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у ВВНЗ та ВВП ВНЗ" на базі авіаційних частин Повітряних сил. Практична практика курсантів сприяє вдосконаленню практичної складової; відпрацюванню до автоматизму навичок і вмінь льотної практики та безпосередньому зв'язку із роботодавцями.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз змісту ОП засвідчує, що програма спрямована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям. Це забезпечує цикл гуманітарних дисциплін: “Військова педагогіка та психологія”, “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Іноземна мова”, “Англійська мова за стандартами ІСАО”, “Основи військового управління”. Тематика навчальних дисциплін безпосередньо формулює у здобувачів комунікативні навички, лідерські якості (керування підлеглим особовим складом), навички й уміння розв’язання конфліктних ситуацій.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз змісту ОП показує, що він повністю враховує вимоги “Професійного стандарту офіцера тактичного рівня ЗС України, фахівця з льотної експлуатації та бойового застосування літаків”, затвердженого командувачем Повітряних Сил ЗС України, 20.07.2016, в аспекті визначеного переліку компетентностей випускника, змісту підготовки та результатів навчання.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальний план відповідає ОП та формується навчальною частиною факультету з урахуванням пропозицій кафедр, обговорюється Методичною радою та затверджується Вченою радою ХНУПС. Розрахунок регулюється наказом Міністерства оборони України від 20.07.2015 року № 346 і передбачає тривалість робочого дня здобувача освіти 9 навчальних годин, з них - 6 навчальних годин аудиторних занять, 3 навчальні години самостійної підготовки. Обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацьовувати навчальний матеріал. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи є збалансованим, і дозволяє досягнути цілей та програмних результатів навчання. Аналіз результатів опитування фокус-груп здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників свідчить про високий рівень організації самостійної роботи з використанням навчально-матеріальної бази університету. При цьому, науково-педагогічні працівники беруть активну участь у цьому процесі.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Виходячи з особливостей проходження військової служби та “Положення про

організацію освітнього процесу в ХНУПС” дуальна освіта за цією ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Сильні сторони: ОП сприяє розвитку широкого спектру соціальних навичок (soft skills) здобувачів вищої освіти.

Реалізація ОП передбачає високий рівень організації самостійної роботи з активною участю науково-педагогічних працівників та використанням навчально-матеріальної бази університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Слабкі сторони: незгодженість обсягу кредитів, визначених в наказі Міністерства оборони України та Стандарті вищої освіти за спеціальністю 253 “Військове управління (за видами збройних сил)” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; потребує удосконалення процедура формування індивідуальної траєкторії здобувача вищої освіти.

Рекомендації: бажано узгодити обсяг кредитів; активізувати пошук шляхів формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Загалом, ОП відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному веб-сайті ХНУПС імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2019/admission-rules-hnups-2019.pdf>).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання за ОП “Льотна експлуатація та бойове застосування літаків” враховують особливості програми, але в Правилах прийому є відсутнім перелік

спеціалізації. Паперова заява щодо допуску до участі в конкурсному відборі на навчання (п. 4.2. Правил прийому) передбачає вибір абітурієнтом спеціальності (відповідно до Переліку спеціальностей галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону) та спеціалізації, що визначається на підставі наказу МО України від 26.03.2016 № 122 «Про затвердження Переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою, Додаткового переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою у 2016 році та Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу, що відповідають спеціальностям та спеціалізаціям підготовки військових фахівців». Мінімальний бал сертифікату ЗНО за ОП з усіх предметів дорівнює 100 балів, вагові коефіцієнти різняться: українська мова – 0,2; математика – 0,45; фізика або іноземна мова – 0,25.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Визнання результатів навчання вступників, отриманих в інших ЗВО, регулюється Правилами прийому до ХНУПС, Інструкцією про порядок переведення, відрахування та поновлення курсантів (слухачів) ВВНЗ МО України (наказ МО України від 24.12.1998 №490). Приклади переведення курсантів за цією ОП з інших ЗВО відсутні.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Механізм визнання результатів неформальної освіти для здобувачів вищої освіти у ХНУПС нормативно-правовою базою Міністерства оборони України не передбачено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Сильні сторони: Правила прийому на навчання за ОП викладено послідовно, системно, зрозуміло, не містять дискримінаційних положень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Слабкі сторони: закритий характер деяких освітніх компонентів освітнього процесу ХНУПС; відсутність в Правилах прийому переліку спеціалізацій, визначених наказом МО України.

Недоліки: відсутність в Правилах прийому переліку спеціалізацій; відсутність алгоритму

визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рекомендації: включити до Правил прийому до ХНУПС перелік спеціалізацій; розглянути можливість визнання результатів навчання у неформальній освіті та нострифікації результатів навчання, отриманих у інших закордонних ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

ОП загалом відповідає визначеному критерію, зазначені вище недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Факти, докази та їх аналіз:

Структуровані у Положенні про організацію освітнього процесу у ХНУПС імені І. Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) сприяють досягненню цілей ОП. Значно ширший спектр форм і методів навчання використовують науково-педагогічні працівники під час проведення різноманітних форм навчання з метою досягнення встановлених у ЗВО програмних результатів. Інструментарій форм та методів навчання для НПП викладений у методичних посібниках з кожного освітнього компонента (групи компонентів), а здобувачі вищої освіти ознайомлюються з ними у робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах (http://moodle.hups.local/pluginfile.php/45116/mod_resource/content/1/2.2.06.pdf).

Аналіз документів, результати зустрічей із фокус-групами учасників ОП засвідчує що методи навчання і викладання у ХНУПС відповідають концепту студентоцентрованості. Системно відбувається опитування задоволеності здобувачами вищої освіти методами навчання і викладання.

Аналіз результатів моніторингу ефективності навчання за ОП, використовується НПП під час коригування стратегій викладання та власних часткових методик.

Академічна свобода курсантів досягається шляхом надання їм права вільно обирати та пропонувати інші від наданих кафедрою теми рефератів, курсових робіт, тематику досліджень у військово-науковому товаристві курсантів. Курсанти є активними у реалізації академічної свободи про що свідчать протоколи засідань рад курсантів, сержантів та протоколи засідань кафедр щодо впровадження запропонованих заходів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

Комісією ХНУПС прийнято рішення, що Освітні програми та навчальні плани підготовки військових фахівців відносяться до Переліку відомостей Міністерства оборони України, що становлять службову інформацію (ПСІ-2017). З урахуванням цього на офіційному сайті обмежений доступ до цієї інформації. Проте, після проходження процедури реєстрації на сайті, зацікавлені особи можуть одержувати адресну інформацію з питань освітнього процесу.

Для усіх учасників освітнього процесу доступ до інформації забезпечується через внутрішню локальну комп'ютерну мережу – Університетська мережева система управління навчанням на базі платформи дистанційного навчання «Moodle» (<http://moodle.hups.local/>). Здобувачі вищої освіти мають повний доступ до: освітньо-професійної програми, силабусів освітніх компонентів за ОП, робочих програм навчальних дисциплін, графіку освітнього процесу, вказівок щодо процедури контрольних заходів, критеріїв оцінювання, як загальних для ХНУПС, так і за окремими видами контролю у межах освітніх компонентів, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій щодо організації самостійної роботи, начальних матеріалів до кожного модуля та/або кожного заняття освітніх компонентів (окрім освітніх компонентів які мають інформацію з обмеженим доступом) тощо. Така інформація оприлюднюється до початку навчання за ОП та своєчасно коригується встановленими чинним законодавством процедурами.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом: залучення курсантів до виконання індивідуальних наукових робіт; участі курсантів у науковому товаристві за ОП, спрямування тематики наукових робіт у руслі науково-дослідних робіт, які виконуються за профілем та завданнями планів НІНТД кафедр, участю курсантів у науково-практичних конференціях у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/zavershennya-pyatnadcyyatoi-naukovoi-konferencii-kursantiv-ta-studentiv-23-05-19/>) та інших ЗВО (ВА (м. Одеса), НАСВ (м. Львів), НАДПСУ (м. Хмельницький) та ін.). Результатом поєднання навчання і досліджень є публікації їх результатів у вигляді: наукових статей у фахових виданнях; тез доповідей; оприлюднення досліджень на всеукраїнських конкурсах (за підсумками Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2016/2017 навчальному році 1-е місце посіли курсанти Волошин В.А. і Гордєєв І.О., 2-е місце – курсанти Омельченко М.М. та сержант Рожньов І.О. (Наказ МОН №1038 від 14.07.2017).

Наукові дослідження, які пройшли апробацію на семінарах, конференціях впроваджуються у освітній процес що підтверджено відповідними актами та змістом у матеріалах занять.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Для учасників освітнього процесу створено сприятливі умови щодо участі у НіНТД на шляху від публікації тез до впровадження наукових результатів у зміст освіти (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/>). Щорічно видається наказ начальника ХНУПС «Про організацію наукової і науково-технічної діяльності університету у 2019 році» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/nntd/kerivni-doc/nakaz-hnups-%E2%84%96-2525.pdf>) який вказує орієнтири для наукових пошуків та висвітлює основи наукові досягнення за минулий рік, які у подальшому знаходять своє місце у навчально-методичних матеріалах освітніх компонентів.

Оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик здійснюється у тісній взаємодії з діяльністю Наукового центру Повітряних Сил Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/naukovij-centr-povitryanix-sil/#naukovij-centr-v-osvitnij-diynalnosti-universitetu>) з урахуванням вимог роботодавця. Позитивно, що цей процес є двостороннім, а саме, наукові напрацювання учасників освітнього процесу втілюються у бойову діяльність військ Повітряних Сил (<http://www.hups.mil.gov.ua/teoretichni-napracyuvannya-naukovciv-universitetu-vtileni-v-praktichni-zaxodi-pidgotovki-vijsk-na-novix-vijskovix-poligonax/>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Інтернаціоналізація діяльності здійснюється під час участі в Програмі НАТО з питань вдосконалення військової освіти країн-партнерів DEEP та регулюється Стратегією інтернаціоналізації ХНУПС (наказ ХНУПС від 30.08.2019 № 1612).

Науково-педагогічні представники та здобувачі вищої освіти систематично залучаються до проведення курсів тренінгів, семінарів, які проводять представники країн - членів НАТО, де мають можливість ознайомлення з результатами міжнародних наукових досліджень та світовими практиками (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>):

Наприклад:

В рамках Багатонаціонального об'єднаного координаційного комітету з питань військового співробітництва та оборонного реформування старший викладач кафедри № 102 підполковник Бойко В.Ф. проходив навчання на курсі з питань управління бойовими діями авіації та метеорологічного забезпечення операцій, які проводились сумісно з групою іноземних фахівців ЗС США 16.12.2019, у м. Вінниця;

Заступник начальника кафедри підполковник Чернов В.Г. в період з 23 по 27 липня 2018 року брав участь у курсі підготовки щодо спільного виконання завдань з управління авіаційними засобами із залученням інструкторів Збройних Сил США та офіцерів пунктів управління Повітряних Сил Збройних Сил України. Під час курсу була проведена «лекція-удвох» (два інструктори: з української та американської сторони) англійською мовою, за темою: «Відмінності управління польотами авіацією Збройних Сил України та США».

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Сильні сторони: різноманітний інструментарій методів активного та інтерактивного навчання; відповідність принципам академічної свободи; студентоцентризований підхід в освітньому процесі; формування та розвиток компетентностей, які забезпечують

здатність випускника діяти автономно у кризових ситуаціях; постійний двосторонній зв'язок із роботодавцем (замовником) у реалізації ОП.

Позитивні практики: оновлення змісту освітніх компонентів відбувається системно із чіткою документальною фіксацією: «Що, де, коли та як впроваджено у навчання», викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти (участь НПП у міжнародних проектах щодо удосконалення методик викладання, залучення іноземних лекторів, інструкторів до проведення занять, тісна співпраця за Програмами країн-членів НАТО в Україні DEEP та Orbital (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>)).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Слабкі сторони: неконкретизовані у внутрішніх документах ХНУПС шляхи реалізації здобувачами вищої освіти права стосовно академічної мобільності.

Недоліків не виявлено.

Рекомендації: спільно із роботодавцем детальніше дослідити, обґрунтувати та документально закріпити шляхи реалізації здобувачами вищої освіти права щодо академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Освітня програма та діяльність за освітньою програмою відповідає визначеному критерію, а зазначені вище слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми контролю та критерії оцінювання регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicnainformatsiya/p-17.pdf>) та відповідають рівню програмних результатів навчання. Форми поточного та підсумкового контролю до кожного освітнього компонента вказані в ОП., в силабусах та робочих програмах навчальних дисциплін, які оприлюднені в локальній мережі закладу «Moodle» (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>).

До кожного контрольного заходу розроблено організаційно-методичні вказівки щодо проведення, критерії оцінювання, приклади завдань контролю, рекомендації щодо самостійної підготовки до контролю. Для здобувачів вищої освіти на кафедрах

проводяться консультації щодо процедури та вимог екзаменів підсумкової атестації.

За результатами опитування фокус групи здобувачів вищої освіти встановлено, що останні мають достатній доступ до інформації щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для них. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів проводиться на перших заняттях з кожної дисципліни під час обговорення критеріїв оцінювання, під час спілкування здобувачів з кураторами на початку кожного семестру.

Для оптимізації освітнього процесу кожного семестру проводиться анкетування здобувачів вищої освіти щодо проблемних питань та пропозицій з покращення його якості.

В ОП використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, модульний (рубіжний), семестровий, підсумковий.

Основними принципами контролю є відкритість та колегіальність, повнота, об'єктивність та неупередженість оцінювання досягнень курсантів.

Система контрольних заходів та алгоритм досягнення результатів навчання визначено у РПНД або силабусах.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Атестація здобувачів вищої освіти за ОП проводиться для встановлення відповідності засвоєних ними компетентностей та результатів навчання вимогам стандарту вищої освіти, професійного стандарту та ОП. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією під головуванням представника замовника (роботодавця) із використанням таких форм: комплексний екзамен за фахом та комплексний екзамен з іноземної мови.

Комплексний екзамен за фахом передбачає проведення атестації за навчальними дисциплінами: Управління польотами державної авіації України, Радіотехнічні засоби та автоматизовані системи управління авіацією, Тренажерна підготовка. Ці навчальні дисципліни за переліком компетентностей та результатів навчання є найбільш значущими для продовження освіти за освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Комплексний екзамен має теоретичну та практичну частину. На підставі рішення екзаменаційної комісії ЗВО присуджує особі, яка успішно виконала ОП, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оскарження процедури та результатів контрольних заходів регулюється п. 3.6 Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних сил імені Івана Кожедуба

<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicnainformatsiya/p-17.pdf>),
робочими програмами навчальних дисциплін, силабусами, організаційно-методичними
вказівками до проведення окремих контрольних заходів (модульний контроль, залік,
екзамен), Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у
Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>).

Здобувачі вищої освіти можуть звернутися із письмовою заявою на ім'я начальника
факультету (або начальника ХНУПС) у разі виникнення питань щодо об'єктивності
екзаменаторів та конфлікту інтересів.

Стосовно підсумкової атестації об'єктивність екзаменаторів забезпечується, тим що
голова екзаменаційної комісії та підкомісії за ОП призначаються наказом Командувача
Повітряних Сил ЗС України з числа представників органів військового управління та
військових частин (роботодавця).

Встановлено, що здобувачі мають достатній рівень обізнаності з порядком
оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. За час
існування ОП випадків оскарження об'єктивності екзаменаторів, конфлікту інтересів не
було.

Загальний порядок організації та роботи ЕК під час атестації випускників
визначається наказом Міністра оборони України від 09.09.2015 № 472 "Про
затвердження Положення про екзаменаційні комісії вищих військових навчальних закладів
та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів".

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури
дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками
освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує
академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню
культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії
порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності чітко і
зрозуміло відображені у "Положенні про організацію освітнього процесу в Університеті",
"Положенні про протидію академічному плагіату в Університеті", яке введено в дію
наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612
(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-21.pdf>)

Університетом укладено договір з компанією з компанією "Антиплагіат" щодо
використання онлайн-сервісу Unichesk компанії ТОВ «Антиплагіат» для перевірки
наукових публікацій, навчально-методичних праць та впровадження принципів академічної
доброчесності в університетську культуру та покращення академічної мотивації
здобувачів вищої освіти та викладачів. За підсумками висновків онлайн-сервісу Unichesk
щодо відкритих робіт здобувачів вищої освіти кафедрою (центром) приймається рішення
щодо допуску роботи до публікації чи захисту. За об'єктивність висновку про виявлення
академічного плагіату відповідальність несе керівник структурного підрозділу, що
проводив перевірку на плагіат. Робота, яка не пройшла перевірку на наявність ознак
плагіату, до захисту не допускається, про факт виявлення та пропозиції щодо прийняття
рішення керівник структурного підрозділу доповідає за підпорядкованістю.

Встановлено, що здобувачі та НПП мають достатній рівень обізнаності щодо
процедур дотримання академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Сильні сторони: об'єктивність переважної кількості контрольних заходів забезпечується такими методами їхнього проведення як: використання комп'ютерних тестів із зашифрованими даними здобувачів вищої освіти; проведення частини контрольних заходів на тренажерах з функцією автоматизованої оцінки результатів.

Позитивна практика: двоступеневий контроль теоретичних знань та практичних навичок з боку членів екзаменаційних комісій – науково-педагогічного працівника та інженерно-технічного працівника відповідно; наявність в ОП значної кількості практик, стажувань у військах, де курсанти складають різноманітні тести на здобуття (підтвердження) кваліфікації комісіям з представників роботодавця; залучення до випускної атестації представників роботодавця.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Слабкі сторони: відсутність програмного забезпечення, яке дозволяє здійснювати автоматизовану перевірку на відсутність плагіату робіт з конфіденційною інформацією.

Недолік: у пункті 7. Технічна підтримка перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату “Положення про протидію академічному плагіату в Університеті” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicchna-informatsiya/p-21.pdf>) не конкретизовані місця (приміщення, комп'ютерні програми) та засоби (програмне забезпечення, відповідальний за введення інформації) для проведення перевірки.

Рекомендації: ширше застосовувати технічні засоби перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату для різних видів індивідуальних робіт (рефератів, есе, курсових робіт, тез доповідей тощо), а не тільки атестаційних та дисертаційних робіт.

Рівень відповідності Критерію 5:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідають визначеному критерію, а зазначений вище недолік не є суттєвим і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Аналіз наданої гарантом освітньої програми зведеної інформації про викладачів, задіяних до реалізації ОП та надані пояснення підтверджують відповідність НПП дисциплінам, які вони викладають.

Не всі викладачі відповідають вимогам щодо показників активності, встановлених п.30

Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Це стосується НПП з числа висококваліфікованих фахівців, які прийшли до ХНУПС з військових частин та не мали достатнього часу для роботи в цьому напрямку.

З метою забезпечення якості освітнього процесу, підвищення ефективності діяльності науково-педагогічних працівників, мотивації їх на вдосконалення освітнього процесу та якості підготовки фахівців в університеті введена в дію система рейтингової оцінки науково-педагогічних працівників (наказ начальника ХНУПС №733 від 12.05.2015).

Результати інтерв'ювання здобувачів вищої освіти свідчать про високий рівень фаховості викладачів та задоволення курсантів рівнем викладання навчальних дисциплін.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура конкурсного відбору викладачів є прозорою та відбувається відповідно до чинного законодавства України і порядку заміщення вакантних посад науково-педагогічних (педагогічних) та наукових працівників, визначеному в Статуті ХНУПС (нак. МОУ №603 від 28.11.2018). На жаль, на сайті закладу немає безпосереднього посилання на процедуру конкурсного відбору кандидатів.

Розгляд документів претендентів на вакантні посади здійснюється конкурсною комісією університету, склад якої затверджується наказом начальника ХНУПС. Під час проведення конкурсу на посади викладачів оцінюється професіоналізм та спроможність кандидатів забезпечити викладання відповідно до цілей ОП.

В процесі підбора кандидатів на посади враховуються такі кваліфікаційні характеристики: наявність наукового ступеня та вченого (почесного) звання, стаж роботи на посадах НПП, рівень військової освіти та вищої освіти не нижче магістра, досвід проходження військової служби на відповідних посадах.

Дієвість процедури конкурсного відбору НПП підтверджується фактами відмови конкурсної комісії викладачам, які не відповідають зазначеним критеріям, в такому разі посада, що висувалась на конкурс, залишається вакантною.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Для залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу створена робоча група (наказ Командувача ПС №12бад від 08.05.2018). Обов'язкове погодження із замовником на підготовку військових фахівців проходять такі документи як: Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних сил України; Освітньо-професійна програма; тематика атестаційних робіт випускників; плани проведення стажувань (практик)курсантів та НПП ВВНЗ.

Атестація випускників здійснюється екзаменаційною комісією, в якій голова комісії та голови підкомісії за спеціалізаціями призначаються з представників замовника та військових частин. Комісія відпрацьовує звіт з пропозиціями та рекомендаціями для ХНУПС та структурних підрозділів МОУ щодо покращення системи підготовки, пріоритетного забезпечення ресурсами та сучасними зразками ОВТ, тренажерами тощо.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Залучення представників роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі, до аудиторних занять здійснюється на підставі «Плану проведення навчальних занять та контролю за якістю організації освітнього процесу у ВВНЗ та ВНП ВНЗ на 2018-2019 навчальний рік. (наказ Командувача ПС №7314пз від 23.07.2018). У 2019 році проведено 8 занять, що підтверджується наявними планами проведення занять. До занять залучались представники Командування ПС та фахівці із військових частин.

Під час проведення Атестації випускників голови підкомісії проводять заняття з курсантами факультету (згідно окремого плану на 2019 рік проведено 12 занять).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Порядок професійного розвитку викладачів ЗВО регулюється наказом МО України від 20.07.2015 № 346 "Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у ВВНЗ та ВНП ЗВО".

В закладі освіти створені постійно діючі курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних (педагогічних) працівників ВВНЗ та ВНП ВНЗ. На базі цих курсів усі науково-педагогічні працівники обов'язково проходять один раз на п'ять років курси підвищення кваліфікації (список викладачів і форми підвищення кваліфікації визначено у відповідному плані ХНУПС на навчальний рік).

Крім того, науково-педагогічні працівники з числа військовослужбовців проходять стажування у військах, беруть участь у бойових діях та залучаються до командно-штабних навчань і тренувань різного рівня.

В поточному році 3 викладача пройшли курси підвищення кваліфікації НПП, 1 військовослужбовець пройшов військове стажування у Державному науково-випробувальному центрі. Дані факти підтверджують сертифікати, відгуки та розпорядження.

Традиційним для університету є проведення науково-практичних конференцій, науково-методичних семінарів. НПП беруть участь в різних наукових заходах провідних ЗВО України <http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/>.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

Для розвитку педагогічної майстерності науково-педагогічних працівників ХНУПС існує система заходів, що передбачає матеріальні та моральні заохочення, визначені нормативно-правовою базою Міністерства оборони України та ХНУПС (Статут ХНУПС, Колективний договір між адміністрацією та комітетом первинної профспілкової організації, Положення про преміювання працівників).

Навчальний заклад здійснює заохочення НПП за зразкове виконання службових обов'язків, тривалу і бездоганну роботу, новаторство в праці та інші досягнення в роботі.

За підсумками навчального року кожний викладач отримує рейтингову оцінку, визначаються краєці та здійснюється їхнє заохочення. В процесі рейтингового оцінювання керуються "Методичними рекомендаціями щодо відпрацювання відомості рейтингової оцінки науково-педагогічного працівника ХУПС".

Крім того, з нагоди професійних свят викладачі отримують заохочення (відзнаки, грамоти, цінні подарунки) від керівництва МО України, Генерального штабу ЗС України, Командування ПС ЗС України (як замовника та роботодавця).

Застосовуються наступні види заохочень НПП: подяка; премія; Почесна грамота; цінні подарунки, відзнаки. Аналіз службових карток військовослужбовців та трудових книжок працівників ЗСУ підтверджує вказані факти.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Науково-педагогічні працівники систематично підвищують свій професійний рівень на постійно діючих курсах, у ході навчань на підприємствах промисловості України та, беручи участь у командно-штабних навчаннях.

До проведення занять активно залучаються представники роботодавців та професіонали-практики.

Університет повністю підтримує та стимулює розвиток педагогічної майстерності викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Слабкі сторони: не у всіх науково-педагогічних працівників показники активності відповідають п.30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

На офіційному сайті ЗВО відсутня інформація про наявність вакантних посад НПП та пряме посилання на порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП. На окремі посади документи подають лише 1-2 кандидата.

Рекомендації: відпрацювати план-графік виконання показників активності з подальшим контролем з боку керівництва факультету та університету; розмістити на офіційному сайті інформацію про порядок проведення конкурсу та вимоги до кандидатів, наявність вакантних посад.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

ХНУПС має потужну та добре розвинуту навчальну матеріально-технічну базу, яка дозволяє проводити повний цикл підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Освітній процес здійснюється в навчальних аудиторіях, на навчально-тренувальному комплексі, автодромі, стрілецькому полігоні. Здобувачі ОП проходять практику у військових

частинах (визначається відповідним наказом Командувача Повітряних Сил).

Фінансування дозволяє не тільки підтримувати її стан, але й поступово розвивати шляхом закупівлі додаткових та новітніх засобів навчання. Основні заходи щодо розвитку НМТБ визначено в Плані розвитку та утримання навчальної матеріально-технічної бази ХНУПС. Тільки у поточному році через систему "Prozorro" закуплено наступне тренажерне обладнання: Командний пункт в комплекті (Тип-1, Тип-2) (UA-2019-08-21-002569-c); Автоматизоване робоче місце учня на базі технології VR (UA-2019-07-01-000942-b); Лазерний стимулятор двостороннього вогневого контакту (UA-2019-06-10-000282-b); Програма ліцензійного забезпечення "Тренажер Бук-М1" (UA-2019-03-15-000861-a).

Кількість навчальних та інших приміщень повністю відповідає освітнім потребам. Навчальні аудиторії оснащені сучасними засобами наочного навчання. Фонд навчальної бібліотеки налічує понад 710 тисяч примірників різноманітної літератури. Бібліотека має два читальних зали, обладнаних 12 ПЕОМ для доступу в локальну мережу та інтернет. В базу навчальної бібліотеки завантажуються електронні версія навчальної літератури, яка розробляється НПП ХНУПС.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

ЗВО надає безоплатний доступ учасникам освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до інтернет-ресурсів здійснюється як за безпроводовою, так й проводовою технологією. Послугою WI-FI можливо скористатися в навчальних корпусах та казармах. Проводовим інтернетом можливо скористатись в читальних залах бібліотеки (8 ПЕОМ).

Доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів може здійснюватися через локальну мережу університету з використанням платформи "Moodle". Для цього в двох спеціалізованих навчальних класах розгорнуті 24 ПЕОМ, а в читальних залах навчальної бібліотеки – 4 ПЕОМ.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Керівництво ХНУПС забезпечує безпеку освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти через діяльність відповідних підрозділів ХНУПС: служба охорони праці, служба військ, квартирно-експлуатаційна-служба, поліклініка з лазаретом, чергова служба добового наряду з відповідними технічними засобами відеоспостереження та охорони. Для підтвердження безпеки середовища експертній групі надані довідка про стан охорони праці (від 15.08.2016), акт перевірки стану пожежної безпеки ХНУПС (від 29.11.2019).

Для попередження випадків, які можуть загрожувати життю та здоров'ю здобувачів вищої освіти на кафедрах проводяться різні види інструктажів, що підтверджуються відповідними документами (Журнал інструктажу особового складу по заходах безпеки при роботі на озброєнні та військовій техніці, Журнал реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки, Журнал інструктажів з питань охорони праці).

З метою контролю за станом здоров'я здобувачі вищої освіти щорічно в обов'язковому порядку проходять диспансеризацію (на підставі наказу Начальника ХНУПС).

Для контролю психологічного стану та надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу створена група психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу, яка здійснює моніторинг нервово-психологічного стану шляхом щорічного тестування; психологічний супровід особового складу ХНУПС і членів родин; залучається до відбору кандидатів на навчання.

Вагомим чинником для прийняття рішення щодо організації освітнього середовища є потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які виявляються за результатами співпраці з курсантськими радами та радами сержантів університету.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів освіти за цією ОП забезпечується наданням їм можливості вирішення будь-яких питань у відділах та службах університету самостійно, або через взаємодію з начальником курсу, або за сприяння представників курсантських рад, або шляхом звернення до кураторів, закріплених за кожною навчальною групою.

Крім того, систематично проводяться зустрічі учасників освітнього процесу з керівництвом ХНУПС де вони можуть отримати відповіді на питання, які їх цікавлять.

Для отримання певної інформації, здобувачі вищої освіти можуть скористуватись і сайтом закладу вищої освіти.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Особам з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою (одружені, мають дітей, діти осіб з інвалідністю) надається можливість через командування курсів, факультетів та університету скорегувати розпорядок дня після навчальних занять відповідно до їхніх потреб.

Курсанти-сироти отримують від держави соціальну допомогу, 50% якої, відповідно до законодавства, перераховується на рахунок ХНУПС (в підтвердження фінансовою частиною наданий список осіб з розрахунками суми допомоги). За зверненням курсанта ЗВО закупає необхідні йому речі.

Особи з інвалідністю за даною ОП не навчаються. Для поліпшення доступності відвідувачів з числа осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення навчальний корпус загальноуніверситетських кафедр облаштований пандусом. Планом розвитку університету передбачено заходи щодо встановленню пандусів в інших навчальних корпусах та заміна ліфтів в гуртожитку та навчальному корпусі загальноуніверситетських кафедр.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ХНУПС існує чітка та зрозуміла політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (в тому числі, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією). Такі процедури регламентуються відповідними законодавчими актами України та внутрішніми інструкціями.

В університеті є відділ морально-психологічного забезпечення та група психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу, на факультетах та в підрозділах курсантів - заступники з морально-психологічного забезпечення, що гарантує здійснення надійного моніторингу та вживання превентивних заходів щодо виникнення конфліктних ситуацій.

З метою запобігання дискримінації в університеті створено окремих комітет та призначено радник начальника університету з питань гендерної освіти, який здійснює різноманітні заходи задля формування особистісної і колективної гендерної культури, організовує психолого-корекційну та тренінгову роботи з питань недискримінації та гендерної рівності, організовує науково-дослідну роботу з недискримінаційної та гендерної проблематики та інше.

У разі виникнення конфліктних ситуацій учасники освітнього процесу можуть безпосередньо звернутися до керівництва університету в часи їх особистого прийому (графік та часи прийому розміщені на офіційному веб-сайті навчального закладу). Крім того, є можливість звернутись на "Гарячу лінію" Повітряних Сил.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

ЗВО має потужну та добре розвинуту навчальну матеріально-технічну базу, яка дозволяє проводити повний цикл підготовки висококваліфікованих спеціалістів. База постійно розвивається та удосконалюється.

Створена електронна база спеціальної навчальної літератури.

ЗВО надає безоплатний доступ учасникам освітнього процесу до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів може здійснюватися через локальну мережу університету з використанням платформи "Moodle". Доступ до інтернет-ресурсів надається за дротовою і бездротовою технологіями.

ЗВО здійснює психологічний супровід тільки особового складу ХНУПС і членів родин.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Освітня програма повністю відповідає визначеному критерію та дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Університет послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Вказані процедури регулюються Методичними рекомендаціями з розроблення нормативних документів підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України”, що затверджені Першим заступником Міністра оборони України від 16.04.2016, Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введеним у дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) та Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введеним у дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>).

У зазначених документах розкрито загальноінституційну політику та процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Під час бесіди зі здобувачами освіти та викладачами встановлено дотримання в університеті вимог керівних документів.

Так, із затвердженням у 2018 р. Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 253 Військове управління (за видами збройних сил) ХНУПС опрацьовано ОП і внесені зміни з урахуванням вимог стандарту ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/opp/10-litak-opp-bakalavr-2019.pdf>) з обсягом підготовки 240 кредитів ЄКТС, 4 роки підготовки.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі вищої освіти безпосередньо є повноцінними партнерами у процесах забезпечення якості освітньої програми. В університеті створені та функціонують курсантська та сержантська ради, які, у тому числі розглядають питання змісту освітніх програм (про що свідчать протоколи засідань відповідних рад) та ухвалені рішення доводять до Вченої ради факультету, університету для їх розгляду та ухвалення, що, безумовно, підтверджує існування зворотного зв'язку здобувачів вищої освіти з НПП, керівництвом кафедри і факультету, а також з керівництвом ХНУПС через періодичні усні та письмові опитування, результати яких впливають на зміст навчання і викладання. Органи самоврядування існують на кожному факультеті та залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми та навчального плану. Окрім цього, представники студентського самоврядування факультету та університету є членами Вченої ради факультету та університету відповідно.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Взаємодія з роботодавцем носить серйозний і постійний характер. Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, як зовнішній партнер, безпосередньо і систематично бере участь у забезпеченні якості ОП і навчальних планів. Представники Командування Повітряних Сил Збройних Сил України входять до складу: робочих груп із розроблення ОП (голова робочої групи з розроблення освітньо-професійної програми – Кулібаба О.В., член робочої групи – Артеменко С.П., представник роботодавця); Екзаменаційних комісій, освітньої діяльності кафедр, факультету, університету; систематичному проведенні бінарних занять за окремими темами освітніх компонентів; участі у навчально-методичних зборах; замовленні та затвердженні тем кваліфікаційних робіт. Представники профільних підрозділів роботодавця залучаються до розгляду і погодження програм вступних іспитів, військової практики, до рецензування навчальних посібників і підручників, підсумкової державної атестації. Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України або його заступники є замовниками науково-дослідних робіт, до виконання яких залучаються здобувачі вищої освіти. Представники замовника залучаються до участі у підсумковій атестації, є керівниками військової практики, складають відповідні відгуки, у яких оцінюють рівень досягнення здобувачами програмних результатів навчання та вносять свої пропозиції щодо покращення якості освіти, про що свідчать перевірені відповідні протоколи засідань Вченої ради факультету.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників полягає у щорічному поданні відгуків від командирів військових частин Повітряних Сил Збройних Сил України. Через рік після проходження ними служби відділ кадрів збирає та узагальнює відгуки від командирів військових частини та з'єднань, які потім обговорюються на засіданні Вченої ради. При цьому відділ кадрів Університету формує базу даних щодо працевлаштування випускників. Також, кар'єрний шлях випускників відслідковується на кафедрах, де формується резерв для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та претендентів на вступ до ад'юнктури із числа кращих випускників. Також, Щорічно традиційно проводяться зустрічі випускників минулих років з керівництвом університету, науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, де здійснюється обмін досвідом. За результатами таких зустрічей проводиться аналіз кар'єрного зростання випускників, який має суттєвий вплив на процес удосконалення ОП та забезпечення якості освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В процесі здійснення освітнього процесу освітньо-професійна програма набувала досконалої форми, недоліки і невідповідності усувалися і коригувалися наступним чином:

1. Досвід участі викладачів кафедри повітряної навігації та бойового управління авіації в АТО (ООС) та аналіз інформаційно-аналітичних матеріалів, що надходять до

університету засвідчив про необхідність вдосконалення володіння випускниками навичками з питань навігації в умовах обмеження навігаційного забезпечення району польоту, врахування динамічного характеру метеорологічної обстановки;

- у ході роботи екзаменаційної комісії за старою програмою було виявлено недолік в освітньої програми з питань наведення винищувачів на повітряні судна противника за допомогою апаратно-програмного комплексу «Віраж-РД» – з часом завдання стають стереотипними, для ускладнення завдань та наближення їх до реальної бойової обстановки необхідно враховувати вплив радіоелектронних завад.

Вжито заходи: У 2017 році для ускладнення практичних завдань наведення літаків на наземні цілі та наближення їх до реальної бойової обстановки у тренажерному комплексі дорозроблені та реалізовані модулі, що імітують вплив завад на роботу радіолокаційних станцій та висотомірів, а також імітувати метеорологічну обстановку, відповідно до заданої, розроблено модуль для реєстрації даних об'єктивного контролю виконання вправ.

2. У ході роботи екзаменаційної комісії за старою програмою виявлено недостатнє командирське інформування курсантів льотного факультету, особливо, що стосується політико-правових питань (у тому числі під час тривалого льотного навчання за межами університету, питань державоутворення, реформування ЗС України, структури МО та ЗС України, видів та родів військ ЗС України, військових частин та підрозділів та змін, які відбувалися в ЗС України за останній рік.

Вжито заходи: з метою забезпечення у курсантів розвинутого кругозору з політико-правових питань, курсанти випускного курсу щоденно залучаються на командирське інформування в університеті;

заступником начальника факультету, начальниками кафедр № 101, 102, 105 для курсантів випускного курсу 24 -25.09.2019 року проведено курс оглядових лекцій з питань державоутворення, структури МО та ЗС України, реформування ЗС України та змін, які відбувалися в ЗС України за останній рік.

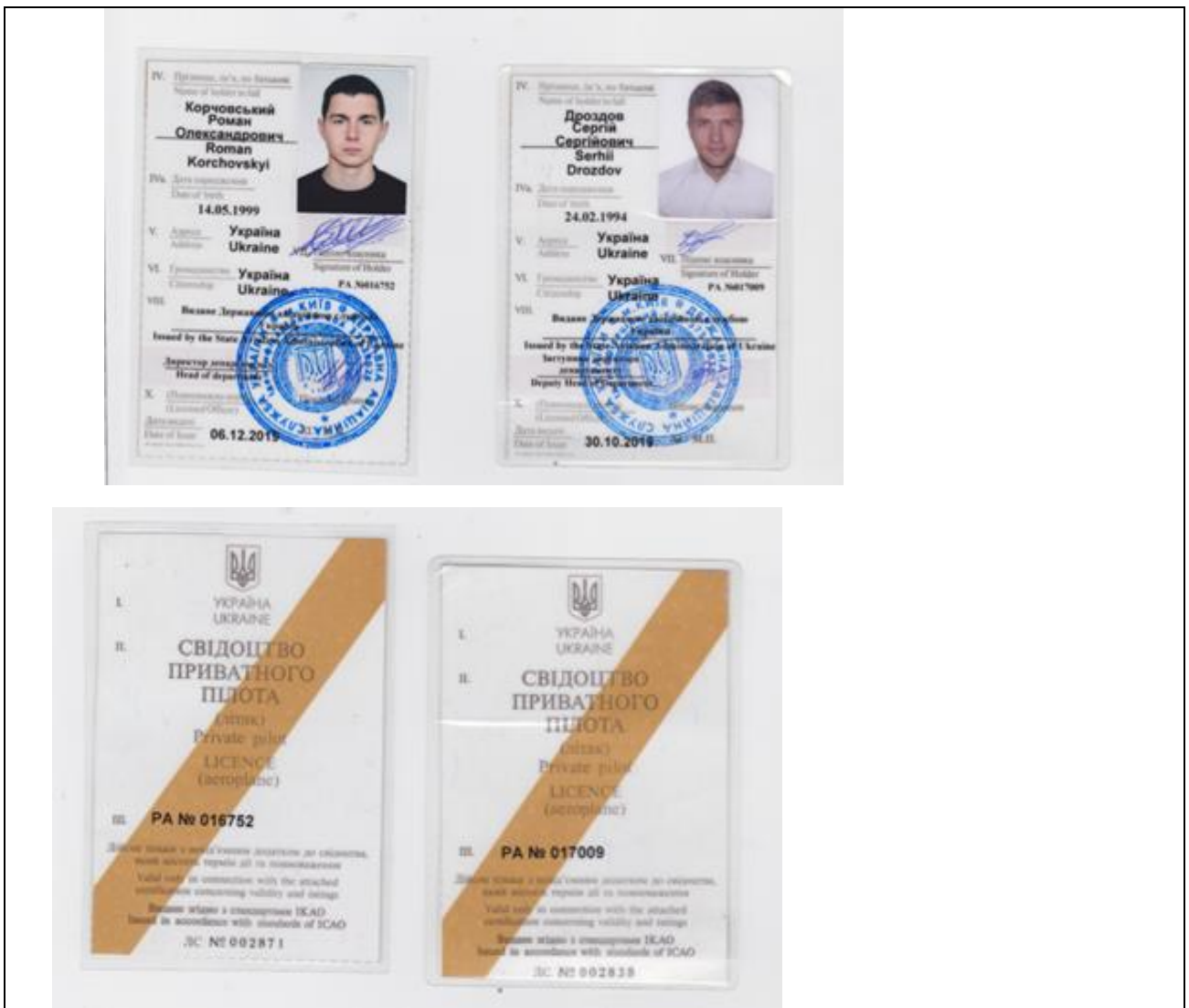
3. До 2017 року здобувачі освітньої програми не здобували по її закінченню класної кваліфікації льотчика 3-го класу, що не дозволяло приступити до виконання завдань за призначенням на первинних посадах без додаткової підготовки.

Вжито заходи: з 2017 року була впроваджена трьохступенева система льотної підготовки, яка дозволяє опанувати три типи літаків, в тому числі бойовий, на яких здобувачі отримують необхідний наліт та рівень підготовки, а також класну кваліфікацію льотчика 3-го класу для виконання завдань за призначенням на первинних посадах, а саме несення бойового чергування без додаткової підготовки.

Були впроваджені зміни в систему льотної та теоретичної підготовки здобувачів освітньої програми. В 2019 році вперше здобувачами освітньої програми були отримані свідоцтва приватного пілота (PPL), що надає можливість створити резерв льотних кадрів для державної авіації.

4. Через орган студентського врядування було надано прохання отримувати випускниками цивільне свідоцтво приватного пілота (PPL).

Вжито заходи: разом із замовником командування університету на підставі договору з цивільною організацією розширило освітню програму, а саме у практику додано практичне виконання польотів на легкомоторних літаках.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Дана ОП підлягає первинній акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна спільнота ХНУПС змістовно залучається до розвитку ОП та освітньої діяльності за нею шляхом запрошення до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах та інших заходах кафедр та факультетів, що дозволяє формувати культуру якості освіти як інституційну ціль, а її забезпечення – як спільну відповідальність за підготовку офіцерів Повітряних Сил Збройних Сил України. Крім цього, академічна спільнота залучається до рецензування кваліфікаційних робіт та навчально-методичних і наукових праць науково-педагогічних працівників кафедр. Також,

сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою постійне підвищення кваліфікації та стажування НПП у ХНУПС, наукових, освітньо-наукових установах, військових формуваннях.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Сильні сторони: ХНУПС послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; здобувачі безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери; роботодавець – Командування Повітряних Сил Збройних Сил України, безпосередньо і систематично приймає участь у забезпеченні якості ОП; система забезпечення якості ХНУПС в цілому забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з її реалізації; результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій суміжних програм), беруться до уваги під час перегляду ОП; в академічній спільноті ХНУПС сформована культура якості освіти, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Позитивні практики: у ХУПС підтримується дуже тісний взаємозв'язок з роботодавцем, а також існує налагоджена практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Слабкі сторони: в представлених освітніх документах не виявлено переліку засобів діагностики для перевірки конкретних результатів навчання.

Недоліки: льотна підготовка та військове стажування з курсантами проводяться у різних військових частинах, а не у навчальній бригаді. В цілому, льотна підготовка курсантів організовується на різних аеродромах.

Рекомендації: розробити такий перелік засобів діагностики для перевірки конкретних результатів навчання з метою підвищення ефективності функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти;

у тісній взаємодії з роботодавцем добитися дофінансування закупівлі авіаційного гасу.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Основні права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу є доступними та регламентуються Статутом ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>), розділом 4 “Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба”, “Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти”, “Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій”, “Положенням про порядок та умови вибору вибіркових дисциплін здобувачами вищої освіти” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/2.pdf>), “Положенням про порядок заміщення вакантних посад командування (керівного складу), наукових, науково-педагогічних працівників у Харківському національному університеті Повітряних Сил на конкурсній основі” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publiczna-informatsiya/polozhennya-2017.pdf>), Результати моніторингу якості освіти (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>)

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Враховуючи особливість діяльності ХНУПС як вищого військового навчального закладу, який веде підготовку військових льотчиків у часи, коли держава знаходиться у стані війни, проект ОП був оприлюднений тільки у локальній мережі ХНУПС для ознайомлення здобувачів вищої освіти, НПП і роботодавців. У майбутньому в процесі перегляду програми планується виправити цей недолік. Також, у складі розробників ОП були представники роботодавців - Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. При розробці ОП враховано результати опитування випускників, а також результати аналізу змісту ОП з аналогічної спеціалізації. ОП обговорювалася на засіданні методичної ради ХНУПС, затверджувалася на засіданні Вченої ради ХНУПС (протокол №7 від 25.06.2019р., введена в дію наказом начальника ХНУПС №164 від 29.08.2019р.). До складу Вченої ради входять і представники здобувачів вищої освіти.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному сайті університету оприлюднено витяг з ОП, (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/opp/10-litak-opp-bakalavr-2019.pdf>) Цей документ містить точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її мету, характеристику, компетентності та програмні результати навчання) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Проте повний комплект документів (стосовно ОП – навчальний план, силабуси тощо) не оприлюднено на сайті у зв'язку з обмеженням щодо грифу інформації.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Сильні сторони: представники роботодавців приймають активну участь безпосередньо у розробленні та удосконаленні ОП, визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу та є доступними для них під час реалізації ОП; оприлюднення на офіційному веб-сайті точної та достовірної інформації про ОП.

Позитивні практики: розроблені та впроваджуються силабуси усіх навчальних дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Слабкі сторони: обмежена можливість ХНУПС оприлюднювати на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства пов'язана з виконанням норм керівних документів щодо Переліком відомостей Міністерства оборони України, які містять службову інформацію (ПСІ – 2017).

Рекомендації: переглянути положення документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її достатності для інформування стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

ОП загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження – НЕ ЗАСТОСОВУВСЯ

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Інших спостережень та зауважень немає

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Не оцінювався

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

І програма відвідування ЗВО

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

Члени експертної групи (електронні підписи)